

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/179/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613202963
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2613202963.1

Uznesenie

Krajský súd Trnava v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom Praha - Nové Město, Politických vězňů 1272/21, Česká republika, IČO: 26 429 705, zastúpený advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: Q. T., nar. XX.X.XXXX, bytom X. XXX, o zaplatenie 1.999 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Senica č.k. 5C/100/2013-54 zo dňa 29. októbra 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa r u š í a vec sa mu v r a c i a na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal, aby súd zaviazal odporcu zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 1.999 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.096,38 eur od 28.6.2010 do zaplatenia, úrok vo výške 6 % ročne zo zmenkovej sumy 2.096,38 eur od 9.9.2010 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 6,99 eur, náhradu trov právneho zastúpenia a náhradu trov konania. Predmetom konania je spor zo zmenky. Zmenka bola vystavená podľa slovenského práva, miesto vystavenia i platobné miesto sa nachádzajú na území SR. Vzhľadom k tomu sa žalované vzájomné majetkové vzťahy účastníkov konania spravujú právnym poriadkom SR. Použitie právneho poriadku SR v súlade s § 10 a § 11 Zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov zodpovedá rozumnému usporiadaniu záväzkového vzťahu účastníkov konania. Iná dohoda účastníkov konania o voľbe rozhodujúceho práva v konaní preukázaná nebola. Súd mal z originálu vlastnej zmenky preukázané, že zmenka obsahuje nasledovné údaje: Označenie, že sa jedná o zmenku, Číslo zmluvy: 201800190, Miesto vystavenia: v Šaštíne Strážach, Dátum vystavenia 5. januára 2010, Zmenková suma: 2096,38 eur, Vyhlásenie vystaviteľa: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu 2096,38 eur zmenkový úrok 0,25 % denne od 28. júna 2010“, Splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, Doložka: "bez protestu", "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia", Meno, priezvisko, trvalé bydlisko, rodné číslo a podpis vystaviteľa - odporcu. Na rube zmenky sa nachádza indosament (rubopis), ktorým bola zmenka prevedená na navrhovateľa. Súd z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vyvodil ten právny záver, že návrh navrhovateľa nebol podaný dôvodne. Z návrhu malo vyplývať, že predložená zmenka je vistazmenkou. Súd preskúmal zmenku z pohľadu jej splatnosti, pričom dospel k záveru, že ide o vlastnú zmenku, ktorá má uvedené dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti. Neurčitý údaj splatnosti zmenky je spôsobený zápismi údajov na zmenke, keď zo zápisu „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ je uvedená splatnosť na nahliadnutie a z údaju „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ je uvedená splatnosť na určitý čas. Súd nemohol považovať tento údaj za predĺženie lehoty v zmysle čl. I § 34 ods. 1 Zákona o zmenkách a šekoch, keďže tento údaj vzbudzuje pochybnosť o druhu splatnosti zmenky. Ak by vystaviteľ zmenky mal vôľu predĺžiť lehotu na videnie zmenky, údaj mal správne znieť „na platenie predložiť v lehote do 4 rokov od vystavenia“. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Obdo 59/2010 zo dňa 26.01.2011, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti (na videnie

a do dvoch rokov od vystavenia), spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na čl. I § 33 ods. 2 Zákona o zmenkách a šekoch. Z uvedeného je zrejmé, že pri uplatňovaní zmenkového práva sa uplatňuje prísny formalizmus, a preto súd s poukazom na zistené skutočnosti dospel k záveru, že zmenka predložená navrhovateľom je neplatná. K vydaniu samotného zmenkového a šekového platobného rozkazu pred nariadením pojednávania je potrebné uviesť toľko, že Okresný súd Senica po doručení žaloby a preskúmaní jej obsahu dospel k záveru že príslušným na konanie je podľa § 10 ods. 2 písm. b) Zákona č. 371/2004 Z.z. s poukazom na § 104a ods. 1 O.s.p. Okresný súd Trnava, pretože predmetom konania je plnenie zo zmenky. Krajský súd Trnava uznesením č.k. 23Ncb/70/2013-19 zo dňa 8.7.2013 vyslovil okrem iného, že na konanie je príslušný Okresný súd Senica. Okresný súd Senica s poukazom na § 10 ods. 2 písm. b) Zákona č. 371/2004 Z.z. a s poukazom na § 104a ods. 1 O.s.p. nie je príslušný na vydanie zmenkového a šekového platobného rozkazu, nakoľko táto príslušnosť je v Slovenskej republike daná hore citovaným zákonom. Je zrejmé, že pôvodný majiteľ zmenky, ktorým je spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., vykonáva svoju podnikateľskú činnosť prostredníctvom poskytovania spotrebiteľských úverov na území Slovenskej republiky, pričom zmenka v tomto prípade má zabezpečovací charakter k pôvodnému právnenému vzťahu, ktorý má povahu vzťahu spotrebiteľského. A preto i napriek tomu, že navrhovateľ súdu nepredložil zmluvu, ktorou vznikol medzi účastníkmi (základný) zmluvný vzťah, a ktorá bola zabezpečená predloženou zmenkou, považuje súd tento vzťah za vzťah spotrebiteľský. S poukazom na skutočnosti uvedené zhora súd dospel k záveru, že zmenka, na základe ktorej si navrhovateľ svoj nárok uplatňuje je neplatná a súčasne zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne, čo je 91,25 % ročne, k úhrade ktorého sa odporca v zmenke zaviazal, spôsobuje podľa názoru súdu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto súd návrh navrhovateľa zamietol. Súd rozhodol o náhrade trov konania podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v zmysle zásady úspechu a odporcovi, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu trov konania nepriznal z toho dôvodu, že odporcovi, s poukazom na obsah spisu, žiadne trovy nevznikli a ani si žiadnu náhradu trov konania neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu z dôvodu ustanovenia § 205 ods. 2 písm. b) O.s.p., že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a) O.s.p. v spojení s ustanovením § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 221 ods. 1 O.s.p., že sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. Rozhodnutie je podľa odvolateľa prekvapivým rozhodnutím, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Žalovaný uplatnený nárok nepoprel, no napriek tomu súd nárok zamietol. Prvostupňový súd dospel k záveru, že zmenka je neplatná pre neurčitý údaj splatnosti. Neurčitosť splatnosti má vyplývať z údajného rozporu medzi na zmenke napísaným údajom „zaplatíme za túto zmenku pri predložení“ a údajom „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“. V tej súvislosti poukázal odvolateľ na článok I § 33 ZZŠ a, že je nesporné, že údaj, ktorý je uvedený na predloženej zmenke ako údaj splatnosti „pri predložení“ je tradičný údaj, ktorý sa používa ako údaj splatnosti pri vista zmenke, tzn. zmenky zaplatenej na videnie s poukazom na článok I § 34 ods. 1 ZZŠ poukázal na to, že na zmenke je uvedené „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“ a pri jazykovom výklade je celkom zrejmý význam slova „na platenie“, „predložiť“. Na základe výkladových pravidiel slovenského jazyka je možné vyvodiť, že zmenka má byť predložená počas obdobia štyroch rokov od vystavenia. To znamená, že uvedený údaj vymedzuje časový úsek od kedy (od vystavenia) do kedy (uplynutím štyroch rokov od vystavenia) má byť zmenka predložená na zaplatenie. Nie je možné sa stotožniť so záverom, že v údají predlžujúcom lehotu na platenie by mala byť ešte uvedená predložka „do“ a to tak, že údaj by mal znieť: „na platenie predložiť v lehote do štyroch rokov od vystavenia“. Toto nemá žiadnu oporu v jazykovom výklade obsahu slov aj bez uvedenia predložky do. Preto údaje „zaplatíme za túto zmenku pri predložení“ si navzájom nekonkurujú s údajom „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“, pretože ide o dva rozličné údaje z dvomi rozdielnymi významami. 1. určuje údaj o zročnosti zmenky a 2. určuje obdobie, v rámci, ktorého môže byť zmenka predložená na platenie s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Obdo 59/2010 ako uvádza prvostupňový súd, že zmenka je neplatná, ak sú na nej uvedené dva rozdielne údaje splatnosti, a to na „videnie“ a „do dvoch rokov od vystavenia“, k tomu odvolateľ poukázal, že nie je prípustné, aby v zmysle článku I § 33 ZZŠ boli v jednej a tej istine uvedené dva rozdielne údaje splatnosti, pretože tieto vyrobili listinu vnútorne rozpornou čo má za následok jej ničotnosť (neplatnosť). Z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu vyplýva, že na liste neboli uvedené dva rozdielne údaje splatnosti a to „splatná na videnie“ tzn. vista zmenka, a zároveň „splatná do dvoch rokov od vystavenia“ tzn. datozmenka. V tom prípade krajský súd plní práva ako odvolací súd správne skonštatoval, že je zmenka ničotná (neplatná). Touto otázkou

sa však najvyšší súd vo svojom v odôvodnení nezaoberal . V danej veci však ide o inú skutkovú situáciu, pretože je uvedený údaj splatnosti: „na videnie“, avšak iný údaj: „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“ nie je ďalší údaj splatnosti v zmysle článku I § 33 ods. 1 ZZŠ , ale ide o údaj predĺženia lehoty na predloženie zmenky na platenie v zmysle článku I § 34 ods. 1 ZZŠ, čo jednoznačne vyplýva z jazykového textu „na platenie predložiť...“. Preto týmto judikátom najvyššieho súdu nemožno argumentovať. Ďalej poukazoval na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm/10/2013 21.11.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci žalobcu. Navrhol preto zmeniť rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky sa v celom rozsahu vyhovie a prizná sa žalobcovi náhrada trov odvolacieho konania vo výške 91,29 eur bez DPH za podané odvolanie a 8,04 eur bez DPH za režijný paušál.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po tom, čo zistil, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 201 a § 204 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 202 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), pretože dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je nesprávne právne posúdený tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne tým zistil skutkový stav, je tým nezrozumiteľný, čím sa účastníkom odňala možnosť konať pred súdom.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie vydal pomerom hlasov 3 : 0, t. j. jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z.).

Podľa čl. I, § 5 ods. 1 zák. č. 191/1950 Zb., Zákon zmenkový a šekový v zmysle neskorších predpisov vo zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť úrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa ods. 2 cit. ust. úrokovú mieru treba udať vo zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú.

Podľa ods. 3 cit. ust. úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

Podľa čl. I, § 10 cit. zák., ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nebanlivosťou.

Podľa čl. I, § 11 ods. 1 cit. zák. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I, § 17 cit. zák., kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa čl. I, § 34 ods. 1 cit. zák. je zmenka na videnie zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

Podľa čl. I, § 48 ods. 1 cit. zák. majiteľ môže postihom žiadať: 1 zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané; 2. šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti; 3. trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy; 4. odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške. Podľa čl. I, § 75 cit. zák., vlastná zmenka obsahuje: označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; údaj zročnosti; údaj miesta, kde sa má platiť; meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; dátum a miesto vystavenia zmenky; podpis vystaviteľa.

Podľa § 495 OZ platnosti záväzku nebráni, ak nie je vyjadrený dôvod, na základe ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku, s výnimkou cenných papierov hromadne vydaných alebo iných cenných papierov, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu 28.04.2009, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa ods. 7 cit. ust. veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 6 veriteľom.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhnú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zaručujú, že každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06).

Podľa § 212 ods. 3 O.s.p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd musí vždy rešpektovať procesno-právne vady konania pred súdom prvého stupňa, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takéto vady musia byť vždy v bezprostrednom vzťahu k nesprávnemu výsledku konania. Kedy o takúto procesnú vadu ide, je vecou posúdenia konkrétneho prípadu.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle konštantnej súdnej judikatúry rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. II.ÚS 102/04, NS SR sp. zn. 5Cdo/102/2001 a 5Cdo/93/2000). Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi jeho procesné práva. Ak potom súd prvého stupňa skúmal platnosť zmenky, len z pohľadu jej splatnosti, pričom závery súdu v tejto otázke s poukazom na vyššie uvedené neboli správne, a neskúmal zmenku zo všetkých v zmysle Zákona zmenkového a šekového do úvahy prichádzajúcich hľadísk, dopustil sa takého procesného pochybenia, ktoré malo za následok odňatie možnosti konať pred súdom.

Preskúmaním veci dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie okresného súdu nie je správne. Odvolanie podané žalobcom v súlade s bodom 26 Preambuly, ako aj s čl. 19 Nariadenia a § 201 O.s.p. je tak dôvodné.

Odvolací súd nepovažuje právny názor okresného súdu o tom, že zmenka je neplatná za správny. Zo zmenky predloženej žalobcom vyplýva jednoznačne doba splatnosti, pretože obsahuje údaj „zaplaťte pri predložení“ za zmenku platnú, splatnú na videnie tak, ako to vyplýva z § 33 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového. Splatnosť zmenky nastáva v momente jej predloženia, pričom predložiť ju je možné podľa § 34 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového v lehote 4 rokov od jej vystavenia a až po jej predložení v lehote 4 rokov nastáva jej splatnosť.

Zmenka je cenným papierom vydaným v zákonom stanovenej forme, ktorým sa zmenkový dlžník zaväzuje majiteľovi zmenky zaplatiť v mieste a čase uvedenom v zmenke čiastku v nej určenú. Ide tak o záväzok, ktorý je priamy, bezpodmienečný, nesporný a abstraktný. Zákon dáva dlžníkom z takejto zmenky len možnosť podať námietku proti majiteľovi, avšak neupravuje, že by takáto listina nebola platnou zmenkou. S tým potom súvisí aj dôkazná povinnosť na strane dlžníkov, ktorí musia namietat' a preukázať, že šlo pôvodne o blankozmenku, ktorá mala byť vyplnená inak, a teda musia preukázať obsah vyplňovacieho práva, ako aj to, že blankozmenka bola vyplnená v rozpore s vyplňovacím vyhlásením, a teda aj s udeleným vyplňovacím právom, čo sa v prejednávanej veci nestalo. Ak by bola zmenka stále v dispozícii pôvodného majiteľa, ktorému bola na vyplnenie odovzdaná, bol by odporca na takého námietky oprávnený, avšak len voči nemu. Ak však bola zmenka prevedená na iného majiteľa tak, ako je tomu v prejednávanej veci, musí dlžník preukázať, že nový majiteľ bol pri nadobúdaní zmenky v zlej viere alebo že sa previnil aspoň hrubou nebanlivosťou. Zlou vierou budú najmä tie prípady, kedy majiteľ nechá na seba previesť nevyplnenú zmenku, pričom vie ako má byť vyplnená, ale má za cieľ zneužiť túto listinu tak, že ju vyplní nesprávne príp. že ju nadobudol len preto, aby zbavil odporcu ako dlžníka možnosti vzniesť voči pôvodnému majiteľovi, remitentovi kauzálne námietky.

Medzi pôvodným majiteľom zmenky, spoločnosťou POHOTOVOSŤ s.r.o. a žalovaným bola uzavretá úverová zmluva, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému konkrétnu sumu, ktorej návratnosť zabezpečil vystavením blankozmenky ako vlastnej zmenky, v ktorej nebola vyplnená suma a ani splatnosť, pretože sa na takomto vyhotovení zmenky zmluvné strany dohodli. Dohoda o vyplňovacom práve je obsiahnutá v čl. 14 Všeobecných obchodných podmienok (VOP), na základe ktorej bola spoločnosť POHOTOVOSŤ s.r.o. ako pôvodný majiteľ - remitent oprávnená dopísať do zmenky takú výšku sumy, s ktorou žalovaný meškal ku dňu splatnosti zmenky. Žalobca žiadal priznať uplatnenú pohľadávku podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu a s cezhraničným charakterom. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa uplatňuje len pre spory vymedzené ako „cezhraničné“, t.j. spory, v ktorých má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci, na čo správne poukázal aj súd prvého stupňa, čo v danej veci bolo splnené. Nariadenie o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu neobsahuje pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci, preto sa pri určovaní príslušnosti súdov a tribunálov medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ, ako aj pokiaľ ide o štáty mimo EÚ, musia uplatňovať pravidlá ustanovené v nariadení Brusel I. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Rozhodným právom však nemusí byť právo členského štátu súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci pohľadávky, v závislosti od toho, ktoré právo sa má uplatňovať v zmysle príslušných pravidiel uvedených v nástrojoch týkajúcich sa rozhodného práva. Pokiaľ potom ide o rozhodné právo a skutočnosť, že žalobca si v konaní uplatnil zmenkovú pohľadávku, pričom z obsahu predloženej zmenky nevyplýva voľba rozhodného práva a na záväzky vyplývajúce zo zmeniek nie je možné použiť Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I), keďže z rozsahu jeho pôsobnosti článok 1 ods. 2 písm. d) vylučuje záväzky vyplývajúce zo zmeniek, pričom právo Európskej únie a medzinárodné zmluvy neobsahujú kolízne normy pre oblasť zmeniek, súd prvého stupňa správne určil rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a § 11 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom s tým, že danú vec je potrebné riešiť podľa slovenského právneho poriadku, nakoľko jeho použitie zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu, vzhľadom na to, že osoba zmenkovo zaviazaná je štátnym občanom Slovenskej republiky, pôvodný majiteľ zmenky je spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. so sídlom na území Slovenskej republiky, žalobca ako majiteľ zmenky je osobou zo zmenky oprávnenou - má nárok na vyplatenie zmenkovej sumy s príslušenstvom, na zmenke však nie je jeho podpis, čím potom spôsobilosť žalovaného a indosanta - prvého majiteľa zmenky sa spravuje slovenskou právnou úpravou, zmenkové vyhlásenie žalovaného ako vystaviteľa zmenky bolo urobené pred indosáciou zmenky v Slovenskej republike, teda jeho forma sa spravuje taktiež právom Slovenskej republiky, aj platobné miesto je v zmenke uvedené: „POHOTOVOSŤ, s.r.o., Pribinova 25, 811 Bratislava, atď“. Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na to, že právna úprava zmenky vychádza v Českej republike i v Slovenskej republike z rovnakého právneho základu, ktorým je zákon č.191/1950 Zb. - Zákon zmenkový a šekový.

V čl. I § 10 Zákona zmenkového a šekového je obsiahnutá právna úprava pre blankozmenku, vystaveniu ktorej predchádza dohoda o vyplňovacom práve. Blankozmenka je v čase jej vystavenia zmenkou

neúplnou a zmenkou skutočnou sa stane až potom, keď ju neskôr doplní iná osoba než jej vystaviteľ, ktorý do nej dopíše dlžnú sumu a splatnosť. Až po jej doplnení nastanú účinky zmenky ex tunc, tak, ako keby bola táto listina od začiatku uvedená do obehu ako dokonalá zmenka. Vyplňovacím vyhlásením sa udeľuje právo k dotvoreniu zmenky práve na základe vyplňovacieho práva, pričom udeľiť toto právo formálne či neformálne môže len ten, kto uvádza takúto listinu do obehu. Vyplňovacie vyhlásenie smeruje preto na prvého majiteľa zmenky, ktorá nie je ešte vyplnená. Pri vystavení blankozmenky nie je možné určiť, ktorým dňom nastane jej splatnosť, pretože takéto rozhodnutie je na majiteľovi zmenky, ktorý v rámci lehoty na predloženie môže kedykoľvek zmenku na platenie označenej osobe predložiť. Zmenku je potrebné zaplatiť bez zbytočného omeškania, pretože sa táto stáva splatnou ihneď potom, ako ju ten, komu je predložená podľa § 34 Zákona zmenkového a šekového, uvidí. Aj keď ust. § 34 cit. zák. upravuje povinnosť predložiť zmenku na platenie do jedného roka od dátumu vystavenia, môže ten, kto zmenku vystavil túto lehotu skrátiť alebo určiť dlhšiu lehotu. Lehota, ktorá je uvedená na zmenke plynie od dátumu, kedy bolo možno najskôr zmenku predložiť na platenie, a nie tak, ako je to bežné, od dátumu vystavenia uvedeného na zmenke - § 77 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového.

Práve pri zmenkách na videnie - vista zmenka a zmeniek splatných v určitej lehote po videní - lehotná vista zmenka, ktoré nemajú pri ich vystavení splatnosť exaktne stanovenú, z dôvodu, že táto je závislá na majiteľovi zmenky, sa pripúšťa úročenie zmenky podľa § 5 ods. 1 ZZŠ. V zmenke predloženej žalobcom je stanovená úroková miera, ako aj obdobie úročenia. Obdobie úročenia je spravidla určené dňom vystavenia zmenky, pričom tento údaj zo zmenky priamo vyplýva, resp. na zmenke môže byť určený aj iný deň, ako začiatok úročenia zmenky, nie však skorší než je dátum vystavenia zmenky. Zo Zákona zmenkového a šekového nevyplýva žiadne pravidlo, ktoré by stanovovalo, dokedy sa zmenková suma úročí. Nevyplýva to ani z čl. I § 48 ods. 1 v nadväznosti na čl. I § 77 ods. 2 Zákona zmenkového a šekového. Ak je úrok odmenou za poskytnutie určitých finančných prostriedkov, potom patrí až do zaplatenia, t. j. do doby, dokedy sú finančné prostriedky používané napriek tomu, že sa tak deje po splatnosti zmenkovej sumy a súbežne vzniká právo na sankčný úrok. Nejde o vadu zmenky, ak výstavca, pokiaľ ide o koniec doby úročenia stanovil dátum, do ktorého najneskôr je možné zmenku úročiť, aj keby sa pre nepredloženie nestala do tejto doby splatnou.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje za účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS. Na prebiehajúce konania sa aplikuje Nariadenie, ktoré je právnym predpisom EÚ s priamym účinkom. Cieľom Nariadenia je zjednodušenie, urýchlenie cezhraničných konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, zníženie nákladov a zaručenie rovnakých podmienok pre veriteľov a dlžníkov (ods. 7 a 8 preambuly nariadenia). Pri postupe podľa nariadenia je súd povinný rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho konania, a to najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania a o spôsobe a rozsahu dokazovania, ktoré je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia (ods. 9 preambuly a článok 9). Uplatňuje sa v občianskych a obchodných veciach v cezhraničných prípadoch, bez ohľadu na povahu súdu, ak celková hodnota nároku bez navýšenia o úroky, náklady a výdavky nepresahuje čiastku 2000 eur v čase doručenia žalobného formulára na súd (článok 2 ods. 1). Nariadenie nevyklučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory, v ktorých spotrebiteľ môže byť účastníkom na strane navrhovateľa alebo odporcu. Z článku 4 odseku 4 nariadenia vyplýva, že ak sa súd domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak formulár návrhu nie je správne vyplnený, a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá navrhovateľovi možnosť formulár návrhu doplniť alebo opraviť alebo predložiť určené doplňujúce informácie alebo doklady, alebo vziať návrh späť, a to v lehote, ktorú určí. Ak dospeje súd k záveru, že nárok je zjavne neopodstatnený alebo návrh je neprípustný alebo ak navrhovateľ formulár návrhu v určenej lehote nedoplnil alebo neopravil, súd návrh zamietne (neopodstatnenosť nároku alebo neprípustnosť návrhu sa posudzujú podľa vnútroštátneho práva - odsek 13 preambuly nariadenia). Z článku 19 nariadenia vyplýva, že pokiaľ nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach

s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie. Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku. Predovšetkým aplikáciu znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Z Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Aj v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, návrh zamietne, čo vyplýva priamo z čl. 4 bod 4. Z procesného hľadiska teda k návrhu môže súd pristupovať s rovnakou mierou ingerencie, ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenému v konaní pred súdom, riadiac sa len osobitnými pravidlami týkajúcimi sa určitej časovej náročnosti v zmysle uložených lehôt podľa Nariadenia. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Nariadenie je procesný prostriedok, ktorý konanie urýchľuje, ale nebráni postupovať s rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania. Úvaha týkajúca sa prieskumu uplatneného nároku s oporou v določenej zmenke nemôže byť ovplyvnená povahou použitého procesného nástroja. Skúmanie prípadnej absolútnej neplatnosti úkonu, ku ktorej pristupuje súd ex offio, nie je Nariadením nijako vylúčená. Tieto skutočnosti boli konštatované aj v Spoločnom stanovisku NS SR z 20. októbra 2015 (Spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa R 93/2015).

Určujúcim pri hľadaní práva má byť, že v každej veci je potrebné vychádzať z individuálnych okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré vychádzajú zo skutkových zistení súdu. Je povinnosťou všeobecného súdu zohľadniť všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci a prihliadnuť na ne aj cez prizmu dobrých mravov, keďže nesúlad právneho úkonu s nimi vedie k jeho neplatnosti. Povinnosť všeobecného súdu posúdiť uplatnený nárok aj z hľadiska súladu s dobrými mravmi je zvýraznená v tých prípadoch, keď ju účastník konania výslovne namieta, musí však na ňu prihliadať aj v prípadoch, kedy takýto rozpor zistí súd sám pri prieskume ex officio, keďže na absolútnu neplatnosť úkonu súd musí prihliadať ex lege. Dobré mravy pôsobia ako korektív najmä v takých situáciách, kedy sú práva a povinnosti strán právneho vzťahu v zjavnej nerovnováhe. Sociálno-právne chápanie zmluvnej slobody sa môže uplatniť len za predpokladu približne vyváženého pomeru síl účastníkov zmluvy a len za tohto predpokladu sa môže stať prostriedkom primeraného vyrovnania záujmov, ako už bolo vyslovené niekoľkokrát aj v rozhodnutiach Ústavného súdu SR. Všeobecne je potrebné rešpektovať základnú zmenkovo-právnu doktrínu, že zo zmenky samotnej ako abstraktného cenného papiera v zásade nie je možné bez ďalšieho určiť, či ide o spotrebiteľa. Pokiaľ však súd spoľahlivo zistí na základe skutočností vyplývajúcich zo žalobného návrhu, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytne mu ochranu prostredníctvom právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa. Samotné vystavenie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch v období do 31.12.2010 bolo povolené, a preto nemožno považovať vystavenie zmenky bez ďalšieho skúmania spôsobu ich vystavenia ako protiprávne.

Ak teda žalobkyňa ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doložila zmenku, platí (podľa záverov vyššie citovaného Spoločného stanoviska NS SR z 20. októbra 2015) bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý žalobkyňa použila, že: 1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offio povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ a 2. pokiaľ súd nevzhľadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje .

Povinnosťou súdu prvého stupňa preto bude v ďalšom konaní sa riadiť právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný (§ 226 O.s.p.) a v závislosti na vyššie uvedenom zvoliť ďalší postup. Za

pomoci usmernení plynúcich z podaného výkladu komunitárneho práva bude jeho povinnosťou opätovne vec posúdiť, podľa potreby a prípadnej ďalšej procesnej aktivity účastníkov zväžiť potrebu doplnenia dokazovania, výsledky celého konania náležite zhodnotiť (§ 132 O.s.p.) a v rámci nového rozhodnutia rozhodnúť aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

3:0

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.